

МАКІІВСЬКИЙ
ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
ІНСТИТУТ

**ДИСБАЛАНСИ
ТА ДЕТЕРМІНАНТИ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ КРАЇНИ**

Донецьк – 2013

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	6
РОЗДІЛ I.	
СУЧАСНИЙ СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ: ГАЛУЗЕВИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ	8
1.1. Особливості інституційних перетворень в Україні на регіональному рівні	8
1.2. Міжнародна інвестиційна позиція регіону	14
1.3. Государственная социальная политика как императив общественного развития в современных условиях хозяйствования	21
1.4. Фінансово-компенсаційний механізм розвитку органічного агровиробництва	28
1.5. Альтернативні напрями фінансування сфери житлово- комунального господарства України	35
1.6. Вектор регіональної модернізації економіки як подолання асиметрії інноваційної та інвестиційної діяльності і їх роль у вирішенні соціально-економічних проблем безпеки країни	41
ЛІТЕРАТУРА ДО РОЗДІЛУ I	46
РОЗДІЛ II.	
ВПЛИВ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ	50
2.1. Суперечності та тенденції розвитку економічної діяльності суб'єктів корпоративних відносин в Україні	50
2.2. Результативність розвитку національних промислових підприємств в контексті вартісно-орієнтованого менеджменту	60
2.3. Концепція оцінювання рівня та управління розвитком підприємств	79
2.4. Концептуальні підходи щодо моделювання стратегії розвитку гірничорудного підприємства в епоху глобалізації	87
2.5. Критерії формування корпоративної стратегії в умовах невизначеності цінових детермінант на ринку енергоносіїв	107

2.6. Місце та роль екологічних витрат у механізмі забезпечення сталого розвитку промислових підприємств	117
2.7. Зростання продуктивності природних ресурсів як фактор екологізації виробництва	126
ЛІТЕРАТУРА ДО РОЗДІЛУ 2	144

**РОЗДІЛ ІІІ.
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ІННОВАЦІЙНИЙ
ПОТЕНЦІАЛ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ КРАЇНИ**

	154
3.1. Генезис інноваційних процесів	154
3.2. Вплив інтелектуально-інноваційного потенціалу на соціально-економічний розвиток країни	164
3.3. Професійне становлення майбутнього фахівця-підприємця	169
3.4. Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємств: проблеми та перспективи розвитку в Україні	184
3.5. Стратегічна організація інноваційної діяльності підприємств легкої промисловості	190
3.6. Інноваційне забезпечення розвитку потенціалу підприємств	196
3.7. Оценка рисков инновационного проекта как составного элемента инновационного потенциала предприятия	202
3.8. Становлення регіональної інноваційної політики соціально-економічного розвитку	212
3.9. Регіональні аспекти інноваційної й інвестиційної діяльності і їх роль у вирішенні соціально-економічних проблем	219
3.10. Ефективність використання фіскальних інструментів стимулювання інноваційної діяльності технологічних парків України	225
3.11. Інновації в розвитку економіки майбутнього Казахстану	232
3.12. Управление инновационным развитием и необходимость корректировки государственной инновационной политики	239
ЛІТЕРАТУРА ДО РОЗДІЛУ 3	246

РОЗДІЛ ІV.	
ПРИКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК	
ВЕКТОР ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ СТАБІЛЬНОСТІ	
ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ	
	255
4.1. Прикордонне співробітництво України та Російської Федерації: проблемні аспекти	255
4.2. Региональное и межмуниципальное сотрудничество как форма развития экономики приграничных территорий	262
4.3. Приграничное сотрудничество как фактор развития предпринимательства в рамках Еврорегиона Донбасс	269
4.4. Кластерная структуризация как современная тенденция промышленной политики региона	275
4.5. Детерминанты развития инфраструктуры поддержки процессов формирования трансграничных кластеров	284
4.6. Факторы и условия формирования трансграничных кластеров в АПК (на примере приграничных территорий Ростовской и Луганской областей)	292
4.7. What does the distribution of Ukraine and Slovakia cities: spatial aspect	303
ЛІТЕРАТУРА ДО РОЗДІЛУ 4	308
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	313

региональных бюджетов (с последующим увеличением расходов на социальные нужды) за счет увеличения налогов и разработки нового организационно-экономического механизма реализации социальной политики. Например, в 2010 году 3,9% населения имеют среднедушевой доход до 3500 руб. в месяц; 5,6% населения – от 3500,1 – 5000 руб. в месяц [26], в то время как величина прожиточного минимума в целом по Ростовской области за IV квартал 2010 года составляла 5442 рубля в расчете на душу населения [28]. То есть около 10% населения имеют доходы ниже прожиточного минимума.

Таким образом, можно сказать, что императивами общественного развития на современном этапе являются следующие направления государственной и региональной социальной политики, направленные на повышение уровня и качества жизни населения:

- образование;
- здравоохранение;
- культура;
- улучшение жилищных условий граждан;
- социальная политика в отношении детей и молодежи, пожилых, инвалидов, ветеранов;
- развитие села.

Однако данные программы представляется целесообразным дополнить в следующих сферах:

- формирование у населения навыков здорового образа жизни;
- рост культуры и образованности населения;
- снижение уровня административных барьеров для предпринимателей и специалистов инновационной направленности.

1.4. Фінансово-компенсаційний механізм розвитку органічного агровиробництва

Розвиток органічного агровиробництва, яке фокусується на сталому споживанні ресурсів, впровадженні ресурсо-, енергозберігаючих та маловідходних технологій, активізації факторів економічного зростання, виступає базисом і каталізатором прогресивних перетворень економіки для забезпечення зрівноваженого економіко-екологічного розвитку.

Питання розвитку органічного агровиробництва, особливостей його запровадження та функціонування відображені в працях таких вчених як М.К. Шикуча, Н.М. Рідей, М.В. Капштик, Н.А. Макаренко, Ю.П. Манько, С.С. Антоненко, В.М. Писаренко, П.В. Писаренко, О.Т. Дудар, П.М. Скрипчук, Г.М. Шевчук, Є.В. Милованов та ін.

Розвиток органічного агровиробництва в Україні потребує вирішення низки проблем фінансово-економічного характеру, що актуалізує питання розробки дієвого фінансово-кредитного механізму для вирішення завдань економіко-екологічної безпеки в період трансформаційного процесу.

У відповідності до Закону України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року», та акту «Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища України на 2011 – 2015 роки» передбачена реалізація природоохоронних заходів за такими напрямками: 1) підвищення рівня суспільної екологічної свідомості; 2) поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки; 3) досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища; 4) інтеграція екологічної політики та вдосконалення інтегрованого екологічного управління; 5) припинення втрат біотичного та ландшафтного різноманіття та формування екомережі; 6) забезпечення збалансованого використання природних ресурсів; 7) удосконалення регіональної екологічної політики.

Виконання наведених завдань переконує в доцільності впровадження в Україні органічного сільськогосподарського виробництва, враховуючи необхідність відтворення родючості ґрунтів, охорони навколишнього природного середовища, підвищення ефективності та прибутковості сільськогосподарського виробництва, поліпшення продовольчої безпеки в Україні, виходу на світовий ринок з високоякісною екологічно чистою конкурентоспроможною продукцією.

За підрахунками науковців, в Україні питома вага органічного землеробства може становити 19 % площі сільськогосподарських угідь, оскільки із загальної площі відповідних угідь — 8 млн га є екологічно чистими. Наразі частка сертифікованих земель, задіяних для органічного землеробства, поки що не досягає й 1 %, але за цим показником Україні дісталось 16 місце у світі [29, с. 34].

Розвиток органічного агровиробництва, як напряму підвищення ефективності використання земель в сільському господарстві з урахуванням екологічного чинника, викликає чимало дискусій. Стосовно питання доцільності переходу до органічного землеробства: частина науковців вважає, що органічне землеробство потребує більше земельних ресурсів і має низький рівень продуктивності, що своєю чергою може створити дефіцит харчових продуктів в Україні і загрозу продовольчій безпеці, тобто економічно недоцільно, інша частина наполягає на екологічній доцільності, оскільки органічне землеробство сприятиме збереженню навколишнього природного середовища, проблема тільки в обґрунтованому виборі виду вирощуваної продукції.

Перехід від звичайних (інтенсивних) технологій агровиробництва до органічного землеробства (так званий конверсійний період) є досить тривалим процесом (за деякими даними – від 2 до 5 років), та супроводжується певними ризиками і необхідністю вирішення низки проблем: соціально-психологічного характеру (недостатній рівень обізнаності населення про особливості виробництва органічної продукції, переваги органічного продукту над іншою аграрною продукцією); інституційно-правового характеру (прогалини в законодавстві стосовно органічного виробництва і контролю, відсутність відповідної інфраструктури

на органічному ринку, недостатня інтегрованість у міжнародні структури, та доступу на зовнішні ринки продукції); фінансово-економічного характеру (висока ризикованість при конверсії виробництва та відсутність державної системи регулювання цих питань).

Фінансово-економічні проблеми розвитку органічного агровиробництва зумовлені сучасною земельною реформою і відсутністю державної підтримки. Основні з них [30, с.106]:

- фінансові втрати внаслідок зменшення обсягів виробництва продукції традиційних господарств;
- відсутність можливості страхування ризиків, що пов'язані з фінансовими витратами;
- фінансові витрати на закупівлю спеціальної техніки та обладнання;
- необхідність вилучення з інтенсивного господарювання масивів земель для попередньої консервації з метою відновлення;
- необхідність витрат на перекваліфікацію персоналу, та ін.

Ризики пов'язані з тривалістю конверсійного періоду можна знизити, якщо почати впроваджувати заходи підвищення родючості ґрунту заздалегідь. Наприклад, якщо бобові та сидеральні культури застосовуються перед входом у фазу трансформації, врожаї перехідного періоду можуть бути на задовільному рівні. На врожаї під час переходу також впливають управлінські рішення, такі, як ретельне дотримання агротехнічних прийомів – строки посіву, вибір культур та їх різновиду, впровадження природних методів контролю за бур'янами, хворобами та шкідниками [31, с.168].

Фінансові втрати внаслідок зменшення врожайності компенсуються ціновою надбавкою за органічність продукції, яка в середньому в зарубіжних країнах складає 30 – 40% відносно традиційної продукції, а в Україні значно вище, з урахуванням обмеженості пропозиції на ринку.

Деякі культури дають при органічному виробництві навпаки більшу продуктивність, тобто досягається стабільна, біокліматично, енергетично і економічно обґрунтована продуктивність ріллі, підвищується якість продукції рослинництва за умови збереження та відтворення родючості ґрунтів [32, с.163].

Як свідчать сучасні дослідження спеціалізованих міжнародних організацій, застосування системи екологічного землеробства надає можливість одержання стабільної, економічно обґрунтованої і екологічно безпечної продуктивності ріллі, підвищення якості продукції за умови збереження і розширеного відтворення родючості ґрунтів.

Органічне землеробство, при умові належного поточного та перспективного управління, складає гідну конкуренцію з традиційними господарствам у фінансовому плані. У наведеному прикладі прибутковість в органічному господарстві вища завдяки меншим витратам на виробництво і більшій доданій вартості (органічні надбавки на ціну). Розрахунки здійснено в середньому на одне господарство в порівнянні з традиційним видом виробництва (табл. 1.4).

Таблиця 1.4 - Порівняльна економічна ефективність вирощування основних зернових культур в Україні у 2011р.

Показники	Види виробництва		Відхилення	
	органічне	традиційне	абсолютне	відносне, %
Озима пшениця				
Урожайність, ц/га	19,10	29,7	-10,6	64,3
Витрати на 1 га.	279,61	359,3	-79,69	77,8
Витрати на 1 ц.	9,46	12,3	-2,84	76,9
Прибуток на 1 га/грн.	950,40	869,1	81,3	109,4
Прибуток на 1 ц/грн	32,16	29,7	2,46	108,3
Ярий ячмінь				
Урожайність, ц/га	29,03	26,10	2,93	111,23
Витрати на 1 га.	191,81	303,0	-111,19	63,3
Витрати на 1 ц.	6,59	11,85	-5,26	55,61
Прибуток на 1 га/грн.	1245,34	668,5	576,84	186,29
Прибуток на 1 ц/грн	42,82	26,1	16,72	164,06

Джерело: [31, с.167-168].

Аналіз світового досвіду розвитку органічного агровиробництва (табл.1.5) свідчить, що його темпи прямо пропорційні рівню прямої державної підтримки у вигляді часткової компенсації понесених господарством збитків під час конверсійного періоду і державних субсидій на 1 га органічного господарства. Також застосовуються податкові пільги і надання спеціальних умов кредитування, субсидії на придбання техніки (наприклад 50% від вартості устаткування), економічне стимулювання у вигляді преміювання за зменшення використання хімічних та мінеральних добрив, інвестиції в наукові дослідження і консультативно-дорадча підтримка.

Проте, за рахунок власних потужностей (як виробничих, кадрових, так і фінансових) підприємств неможливо здійснити конверсію, перехід від традиційного виробництва до органічного, що потребує зваженого, системного підходу до впровадження шляхом державного регулювання, інформаційної, фінансової, технологічної підтримки органічних і перспективно органічних господарств.

Необхідно зауважити, що у країнах Євросоюзу субсидії сільському господарству покривають майже 50% вартості матеріальних витрат фермерів.

Для розвитку органічного агровиробництва необхідно здійснення заходів державної підтримки по таким напрямкам:

- розробка і впровадження цільових програм фінансової підтримки виробників органічної продукції;
- надання податкових пільг або пільгових умов під час кредитування, звільнення від оподаткування на період конверсії виробництва;
- державні закупівлі органічної продукції, виключна преференція для державних закупок продукції дитячого і лікувально-профілактичного харчування;

Таблиця 1.5 - Досвід зарубіжних країн щодо підтримки розвитку органічного агровиробництва

Країна	Органічне землеробство	Державні субсидії	Примітки
Велика Британія	понад 700 тис. га, 75 тис. га перебуває в конверсійному періоді	фонд підтримки фермерів — лише 3% з 4,3 млрд євро	органічне землеробство — економічно менш інтенсивне і менш продуктивне, але супроводжується значною екологічною вигодою. Розвинене наукове забезпечення органічного землеробства, фінансова підтримка незначна
Німеччина	7%, 750 тис га	субсидії для органічної ферми - 470 євро/га (звичайна ферма одержує 357 євро/га).	програма грантів для підтримки органічного землеробства (Bundesprogramm ökologischer Landbau), 20 млн євро щорічно (без урахування коштів федеральних земель). Державна підтримка наукових досліджень
Данія	більше 150 тис. га.	субсидії на розвиток органічного виробництва становить близько 327 євро/га	базується на мережі стаціонарних дослідів, які проводять у різних ґрунтово-кліматичних умовах, обсяг державних субсидій щорічно становить 600 млн євро, а виручка від реалізації органічної продукції - лише 375 млн євро
Норвегія	10% земель, майже 60 тис. ферм	субсидії	розвиток органічного землеробства сприяв поліпшенню структури сільськогосподарського виробництва за рахунок зменшення частки зернових у сівозмінах, а також покращенню екологічної ситуації, зменшилась загальна кількість застосування агрохімікатів
Чехія	більше 300 тис. га, 60 тис. га в консерваційному періоді	Субсидії 200 CZK/га для екологічних ферм	субсидії за виробництво екологічно чистої продукції - багаторічних трав - 1000, овочів і винограду - 3500 CZK (чеських крон)/га.
Польща	12 тис. екологічних господарств	дотації 790-1540 злотих/га, за тривале ведення екологічного господарювання - 260-330 злотих/га	тематична консультативна допомога, контроль за сертифікуючи ми органами, субсидії на придбання техніки

Джерело: на основі даних [29,33]

- ініціювання проведення вітчизняних та міжнародних науково-дослідних проєктів, практичних розробок, результати яких можуть бути використані для органічного сільського господарства, сприяння трансферу технологій органічного агровиробництва;

- створення агенцій для надання консультаційно-дорадчих послуг та інформаційної підтримки переходу на органічне виробництво.

На сьогодні, в якості альтернативи фінансування, значним потенціалом характеризується активізація ринкових механізмів компенсаційних відшкодувань.

Система компенсацій розглядається в теорії мотивації як інструмент реалізації приватних ініціатив, на відміну від дотаційної форми відшкодування витрат, яка приводить до марнотратства бюджетних коштів і не стимулює підприємство до пошуку виходу з кризового положення, вона носить тимчасовий характер і обумовлена високими витратами впровадження ініціатив переходу на екологічно чисті технології виробництва.

Головна складність активації компенсаційного механізму - в максимальному зниженні навантаження на бюджет, тому доцільно не тільки оптимізувати перелік напрямків а й сформувані надійне джерело компенсаційного відшкодування. Традиційні схеми компенсацій передбачають надання різного роду пільг, а нетрадиційні виступають відшкодуванням витрат за досягнутий результат. Компенсаційний механізм спрямований на відшкодування витрат або упущеної вигоди в зв'язку з реалізацією завдань природоохоронного і ресурсозберігаючого характеру за одночасного зниження навантаження на бюджет. Для розвитку органічного агровиробництва можна використовувати такі компенсаційні механізми як проведення заходів спільними зусиллями декількох підприємств галузі або регіону і використання коштів природоохоронного фонду Земельного банку, створеного за допомогою відрахування відсотка від прибутку сільськогосподарських підприємств для вирішення проблеми відновлення природно-ресурсного потенціалу.

Компенсаційний механізм розвитку органічного агровиробництва спільними зусиллями кількох підприємств обумовлений тим, що не кожне підприємство здатне здійснити модернізацію виробництва тільки за рахунок власних фінансових можливостей. Можливе об'єднання підприємств для спільного здійснення конверсії, або фінансова і консультаційна допомога з боку функціонуючого органічного агропідприємства.

Для обґрунтування особливостей акумулювання і використання коштів природоохоронного фонду Земельного банку доцільно врахувати досвід Німеччини (період 1949-1958 років), коли за умови нестачі або відсутності державних коштів, сільське господарство підтримувалось на основі самопомоги та субсидіарності: кожне німецьке сільськогосподарське підприємство щорічно сплачувало 0,15% відповідної податкової вартості обтяжених земельних ділянок як так звані відсотки на поземельний борг рентному банку [34]. Практичний досвід функціонування Банку сільськогосподарського розвитку в Індонезії (Bank Rakyat Indonesia, BRI), цікавий схемою добровільних заощаджень із лотерейною складовою, яка

являє ефективний інструмент мобілізації ресурсів на рівні незаможного села [35].

Виходячи з наведеного вище, можна зробити висновки, що шляхом специфікації функцій Земельного банку можна мобілізувати фінансові ресурси з мінімальними витратами для фінансування розвитку органічного агровиробництва.

Отже, використання компенсаційних механізмів може стати перспективним і гнучким інструментом розвитку органічного агровиробництва шляхом створення наступних ланцюжків:

1. Підприємство (підприємства) – підприємство, однак вказана стратегія характеризується складністю пошуку відповідного зацікавленого контрагента.

2. Земельний банк – підприємство, акумулювання коштів може здійснюватись шляхом емісії цінних паперів або системі відрахувань на інноваційні заходи.

Реальний потенціал механізму відшкодування витрат суб'єктам господарювання по переходу на органічне агровиробництво не використовується за відсутності загальнодержавного компенсаційного механізму, фінансовий базис якого розпоршується через систему трансфертів. Перспективним є активізація саме ринкового компенсаційного механізму в між суб'єктних відносинах що сприятиме економії бюджетних коштів та досягненню суспільно значущих результатів заходів з охорони і відтворення земель.

Таким чином застосування компенсаційних механізмів ринкового типу для активізації розвитку органічного агровиробництва сприятиме: економії бюджетних коштів; інтерналізації екстерналій; підтримці необхідного рівня економіко-екологічної безпеки земель; розширенню інформаційної основи природоохоронної діяльності; активізації мотиваційного механізму впровадження приватних природоохоронних ініціатив.

Органічне сільське господарство сприятиме забезпеченню суспільства екологічно чистими органічними продуктами харчування та зменшенню впливу на довкілля, завдяки мінімізації втручання в агроєкосистеми та елімінації використання шкідливих сполук.

Ведення сільського господарювання на органічних засадах виступає найбільш перспективним напрямом інноватизації економіки, який забезпечує збалансування економічного, соціального та екологічного розвитку. Органічне господарювання являє собою екологічно безпечне і економічно ефективно ведення сільськогосподарського виробництва, що дозволяє забезпечити рентабельність господарювання за рахунок значної економії за окремими статтями витрат (внесення мінеральних добрив, використання гербіцидів, пестицидів та протруювачів). Таким чином, запровадження органічного способу виробництва сприятиме економіко-екологічній безпеці трансформації землекористування за збереження соціальної орієнтованості в процесі перетворень.

Виробництво органічної продукції може стати конкурентною перевагою економіки України і надати імпульс розвитку не тільки сільського господарства, але і багатьох інших супутніх галузей, що потребує з боку держави не тільки відповідного законодавчого, нормативно-правового забезпечення та фінансової підтримки, а також стимулювання приватних ініціатив розвитку активізацією ринкових механізмів компенсаційних відшкодувань, оскільки ефективність розвитку можлива лише за умови виконання кожним суб'єктом ринку відповідних функцій.

1.5. Альтернативні напрями фінансування сфери житлово-комунального господарства України

Житлово-комунальне господарство є найважливішою сферою національного господарства України, що забезпечує його функціонування і суттєво впливає на його розвиток. Незадоволеність споживачів житлово-комунальних послуг є важливою соціально-економічною проблемою в сучасних умовах. Крім того характерним для більшості житлово-комунальних підприємств є скрутне фінансове та технічне становище. Така ситуація склалась переважно через недостатнє фінансове забезпечення, нерациональне використання наявних фінансових, матеріальних та трудових ресурсів і низький рівень впровадження у виробництво нового обладнання. Саме тому проблема управління фінансуванням підприємств ЖКГ є особливо актуальною в сучасних умовах.

Проблеми функціонування та ефективного розвитку сфери житлово-комунального господарства досліджують як зарубіжні, так і вітчизняні вчені, серед яких В.М. Вакулєнко [36], С.С. Дзезік [37], А.А. Дронь [38], В.М. Колпаков [39], Г.О. Крамаренко [40]. У межах досліджень авторами проаналізовано існуючу ситуацію на ринку житлово-комунальних послуг, розроблено та запропоновано організаційно-економічні механізми становлення ринкових відносин у сфері ЖКГ, розглянуто системні взаємодії суб'єктів ринку житлово-комунальних послуг. Слід зазначити, що багато українських науковців та фахівців приділяють значну увагу проблемам фінансування житлово-комунальної сфери. Серед них можна виділити О.М.Зерову, Д.А.Трепільця [41,42] та ін. Однак, питання щодо фінансування комунальних підприємств в сучасних економічних умовах залишається неповністю розглянутим через недостатньо чітке та глибоке висвітлення заходів щодо залучення додаткових джерел фінансування та покращення фінансового стану підприємств житлово-комунальної галузі.

Метою даної статті є виявлення особливостей застосування альтернативних напрямів фінансування в межах вітчизняної сфери ЖКГ.

Внаслідок негативної реакції споживачів на якість наданих послуг підприємства житлово-комунального господарства не мають можливості отримання прибутків, що негативно впливає на формування умов залучення інвестицій та реалізації інноваційної стратегії. Все це вказує на необхідність